

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ГІДРОКСИКОРИЧНИХ КИСЛОТ У СИРОВИНІ *ERODIUM CICUTARIUM* (L.) L'HER.

Петюх О.Л., Король В.В., Вельма В.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

velma.cnc@gmail.com

Erodium cicutarium (L.) L' Hérit. – грабельки звичайні, рослина родини *Geraniaceae* – геранієві. Це однорічна або дворічна трав'яниста рослина з висхідним сильно розгалуженим стеблом 0,1 – 0,5 м заввишки. Листя яйцеподібної або еліптичної форми, двічіперисторозсічене, з пильчастим або зубчастим краєм. Прикореневе листя утворює розетку, стеблове – черешкове, розташовано супротивно. Квітки п'ятипелюсткові, пурпурово-рожевого кольору, двостатеві, правильні, у кількості до 10 утворюють суцвіття – зонтики. Цвітуть грабельки звичайні з квітня по серпень в залежності від клімату. Плід – коробочка, яка складається з п'яти однонасінних часток, плоди дозрівають з червня по жовтень.

Батьківщиною грабельок звичайних вважають Середземноморський регіон, де зараз вони є бур'яном. В Україні грабельки звичайні ростуть по всій території, насамперед, у степовій зоні, як бур'ян вздовж доріг, на засмічених місцях, на полях, городах та ін.

Сировина грабельок звичайних широко використовується в народній медицині Болгарії, Румунії, України в якості кровоспинного, протисудомного, антибактеріального, протидіарейного, протівірусного, протигрибкового, антиоксидантного, спазмолітичного, сечогінного, потогінного та заспокійливого засобу. Європейськими науковцями фрагментарно досліджений хімічний склад рослини, який представлений ефірною олією, фенольними сполуками, вітамінами. Даних відносно якісного складу та кількісного вмісту біологічно активних речовин грабельок звичайних не достатньо. Крім того, в Україні системного фітохімічного дослідження рослини не проводилося.

Метою нашої роботи було ідентифікація гідроксикоричних кислот в листі та квітках грабельок звичайних.

Гідроксикоричні кислоти досліджували методом паперової хроматографії у рухомій фазі: 15 % кислота оцтова. Ідентифікацію речовин у сировині грабельок звичайних проводили у порівнянні зі стандартними зразками гідроксикоричних кислот, за флуоресценцією зон в УФ-світлі та величиною R_f на хроматограмі. В результаті гідроксикоричні кислоти на хроматограмі проявлялися в УФ-світлі у вигляді зон з блакитною флуоресценцією, яка посилювалася при обробці хроматограми парами аміаку.

В результаті виявлено по п'ять гідроксикоричних кислот у грабельок звичайних листі та квітках, з яких ідентифіковано по дві (п-кумарова і хлорогенова кислоти) в кожному виді сировини. Проведена ідентифікація гідроксикоричних кислот підтвердила наявність в листі та квітках грабельок звичайних п-кумарової і хлорогенової кислот, що дозволяє розширити відомості про хімічний склад даної рослини в Україні. Проведені дослідження є одним з етапів комплексного вивчення сировини *Erodium cicutarium* (L.) L' Hérit.